

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvenem nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 189.

V Ljubljani, v petek 21. avgusta 1885.

Letnik XIII.

V Ljubljani, 21. avgusta.

Velika je nevolja po vseh Dunajskih nemško-liberalnih listih zaradi pozdrava v českem jeziku, s katerim je Praški župan novega nadškofa grofa Schönborna pri njegovem prihodu v Prago nagovoril in na katerega mu je grof Schönborn tudi le česki odgovoril. Zaradi tega, pravijo Nemci, da se niso vdeležili sprejema. Kako so vendar prebrisani ti sovražni Nemci. Že cel teden poprej ropotali so po svojih listih, da jih ne bo „českega nadškofa“ pozdravljati, toraj so morali že tadaj vedeti, da bo župan edino le česki govoril! No, kaj tacega se ne dobi pod vsakim cesarjem, da bi človek že teden dni naprej vedel, kaj se bo godilo! Da je Praški župan dr. Örný nadškofa Schönborna edino le v češčini pozdravil, je pač samo po sebi umljivo, ker so bili pri sprejemu le Čehi navzoči, Nemci so se pa kujali. Da je nadškof le česki odgovoril, je tudi čisto naravno, ker je bil le od Čehov pozdravljen. Nobeden pameten ne bo od njega zahteval, da bi se bil moral tudi še Nemcem zahvaliti, katerih niti blizu ni bilo. To bi bil pogovor z vetrom, česar pa pameten človek nobeden ne dela. „Deutsche Ztg.“ je v tem edino le českem pozdravu opazila nakano, ki je sedanji avstrijski državi nevarna. Kaj pa je potem bila nesramna veliko-nemška komedija v Draždanih? Kaj pa lansko leto nesramne zdravice Bismarcku v Libereci in Gablonci? Po njenih mislih vse nič nevarno, vse pristojno, da, nedolžne igrače; a vse drugače je pozdrav nadškofa v češčini državi nevaren! Menda imajo Nemci že nekak „delirium tremens“ nekako pijanost in vrtoglavnost, ktera jim ne dá več resnice spoznati!

Da bodo pa naši bralci nevarnost pozdrava spoznali in o njegovi nevarnosti sami sodili, evo ga! „Kot primas (duhovni prvak) te kraljevine in vsled tega jedna živih prič o pravni nerazdelitvi njeni; kot čuvaj krone sv. Vavilava poklicani na podlagi stare predprave, stare navade in starega deželnege reda, da v tistem svetem trenutku, kedar si presviti vladar to krono na glavo dene in s svojim narodom v sveto

zvezo stopi, s svetim blagoslovom to sveto zvezo potrdite, prevzvišenemu vladarju prisego ponudite, ktera zapečati čin kronanja — na podlagi tega vzišenega stališča bode glas vaše milosti vedno imeniten in dostikrat tudi odločilen v vsaki dobi in ob vsih prilogah, ki so v zvezi z zgodovino in osodo našega naroda.“ — Kje je tukaj kaj državi nevarnega?

Prevdarki o sedanjih srednjih šolah.

IV.

Gledé na to, kar sem pisal zadnjič („Slov.“ št. 178) o dijaških stanovanjih, ne morem popolnoma strinjati se s sedanjim šolskim načrtom, še veliko manj pa z današnjo prakso: ne se brigati za domače dijaške razmere. Se ve da je velik razloček med velikimi in majhnimi mesti; nadzorovanje v malem mestecu je lahko, kjer se ljudje poznajo med seboj. A da bi se v velikih mestih ne dalo čisto nič storiti, ni res. Manjka samo dobre volje in pa prave skrbi za mladino. Šolski načrt za sedanje gimnazije in realke pravi: „Ker domači vplivi pri dijakih navadno odločujejo značaj, zato naj občuje šola s stariši ali pa z osebami, ki nadzorujejo domače življenje dijakovo. Šoli ni treba nadomestovati očetove veljave s svojo, tudi ne vladati jo ali vsaj voditi, pač pa jo mora podpirati s tem, da dovoljuje samo starišem in njihovim namestnikom določevati o dijakih zastran šol in ne dijakom; treba je poročati vse važnejše dogodke v šoli in kar bi starišem bilo koristno vedeti za odgojo; treba je naznanjati svoje želje, sprejemati nasprotne z dostojnostjo: da bi se dobra vzajemnost ne prisilila in ne izprosila, ampak omogočila“ (str. 10.) Glasí se res lepo, kader govorimo o vzajemnosti in sodelovanju vseh moči: toda čim lepše se glasí, tim manj zaupanja imam, da bi kaj vredno bilo v praksi. Razvidno je iz navedenega odstavka, da se šola neče vtikati v domače razmere dijakov, zato ker neče segati v oblast starišev in njihovih namestnikov, in temu bi tudi ne bilo nič

odgovarjati, ako bi nadzorovati bilo to, kar se pravi: segati v očetovsko oblast. Toda to je prazno pri tistih dijakih, ki niso v mestu pri stariših. Stanovanja nadzorovati, kakor si že koli bodi, se vendar ne pravi: segati v očetovsko oblast, ampak samo: pomagati starišem, da se izgojujejo otroci varno. Nobenemu meščanu ne pade v glavo reči, da sega gosposka v posameznih meščanov pravice, če preiskuje gostilnice, mesnice, klavnice, če pokonča kako škodljivo blago, bodisi meso ali pijačo. Zakaj bi torej bilo napačno ali neopravičeno ogledati si, ali je kako stanovanje tako, kakoršno bi moralo biti? — Pa to naj storé stariši sami! — Naj storé sami, ako morejo, — ker pridejo le redko kedaj v mesto zaradi velike daljave. Stariši sami si morajo želeti, da bi stanovanja bila v nekakem nadzorstvu; koliko mirneje bi mislili na svoje sinove, ktere so izročili — sami ne vedó komu. Bog daj, da bi se uvedla zopet nekdanja vredba!

Toda dokler ne pomaga starišem, ki dajo svoje sinove na stanovanje tujih ljudi, šolska ali mestna oblastnija, si morajo pomagati stariši sami. V ta namen jih tudi opominjajo šolska pravila vseh šol, da naj delajo za blagor sinov v onem smislu, kakor deluje šola, da naj šolo podpirajo in ne podirajo tega, kar zida šola. Silno koristno bi bilo starišem in njihovim namestnikom dotična pravila prav resno zabičati. Tako n. pr. pravi „disciplinarna postava za gimnazije štajarske, kranjske in koroške“ v predgovoru: „Da bi stariši, ki izročijo svoje sinove gimnaziji in vsi, ki namestujejo stariše kot skrbniki ali s hrano in stanovanjem, dobro zamogli podučiti se o tem, kar zahteva gimnazija od njih sinov in varovancev v šoli in zunaj šole, se je dala od više oblasti odobrena disciplinarna postava v tisk in se daje sedaj javno na znanje.“ Ta postava je tiskana v nemškem jeziku in žalibog, da se nisem mogel dosedaj prepričati, da bi stariši in skrbniki kaj vedeli o njej. Zakaj bi se ne dala n. pr. pri nas tiskati tudi slovensko in se razdala gospodarjem in gospodinjam? Saj postava dobro vé, koliko da je ležeče na domači vzgoji: „Naloga in namera gim-

LISTEK.

Zemljepisno-zgodovinski opis Novomeškega okrajnega glavarstva.

(Dalje.)

Od leta 1646—1657 je bil župnik slovenski pisatelj Matija Kastelic, kakor svedoči naslednji list. Ker kaže njegovo blago srce in gorečnost, hočem ga priobčiti. Glasí se tako-le:

Illme. et Rme. D. Dne. Praeposite in Rudolfswert.

Dne. Patrone Cellme.! — Nemini magis constare puto, quam D. V. R. tanquam Judici Ordinario, qualiter ego non ita quidem a meis subditis et parochianis in Thermis coram R. D. V. in diversis materiis et punctis graviter delatus et accusatus fuerim, prout de super Rma. Dnao. Va. tum per secretum illorum examen, tum in contradictorio, diversis tribus ad id nominatis diebus sufficienter, ut arbitror, acceperit informationem, ubi ego ad tuendum meum honorem, tam etiam in contradictorio, quam in scriptis ad data mihi puncta, me adeo purgare conatus sum, ut in Dei benignitate, et D. V.

R. integritate sperare possem sententiam, quae alias in proxime sine dubio per R. D. V. ferenda esset, non nisi in absolutionem et favorem meum cessuram fuisse. — Attamen cum in dies, quin in horas singulas videam adversarios meos subditos et parochianos non ideo meliores, sed periores semper in meam et prsonam et honorem evadere, perpendens communitatum furori difficulter aut certe periculose resisti posse, et ne exinde quid mali succedat, si propter me haec in animis illorum tempestas exorta est, statui ab iis recedere, et mihi illud dictum Evangelicum approprians, de illa in aliam civitatem, Deo duce, me recipere. — His igitur omnibus mature consideratis, deliberato animo, parochiam seu beneficium B. Mariae Virginis in Töpliz a me ab anno 1646 possessum in manum R. D. V. tanquam s. ordinarii confirmatoris et institutoris sponte ac libere (dummodo hoc Excellmo D. D. meo patrono et praesentatori contrarium non sit) resigno atque tam spiritualium, quam temporalium administrationi vigore petentium cedo, eaque omnia ex mea possessione dimitto, faciens quantum in me est dicto E. ac. Ill. D. D. Wolfgango Engelberto S. R. I. Comiti ab Auersperg Carnioliae Capitano, cui ad dictum beneficium jus praesentandi empetit, potestatem illud

cuiusque suae Excell. placuerit conferendi et ad id praesentandi. R. D. V. humilime rogans, quatenus hanc meam illimitatam et absolutam resignationem gratiose acceptare, et approbare nec non dicto Excell. D. D. Comiti praesentatori eandem intimare dignetur, quatenus idem Excell. D. D. Comes pro suo jure de alio idoneo subiecto et beneficiato prospicere et providere possit. — Ultimo tandem R. D. V. obnixè rogo, velit saepius memorato Excell. D. D. C. Patrono et Collatori meo gratiosissimo me in forma optima commendare, et quod ego solus sufficienter facere non possum, loco mei, pro collatis in me innumeris gratiis et beneficiis, eidem gratias infinitas agere. — Universim denique humilime et devotissime supplico uterq. mei gratiosissimi Domini et Patroni meis in administratione sive spiritualium sive temporalium admissis defectibus elementer parcere et indulgere, atque me in sua gratia, favore, patrocinio, et protectione, respective retinere. In quorum omnium fidem has propria manu subscripsi et sigillum meum apposui.

Actum in Töpliz die 3. Xbris 1657. — R. D. V. servus et Capellanus Mathias Castelez.

Iz 17. in 18. stoletja so omeniti: Matevž Resen (1680). Za časa tega župnika je dobila cerkev se-

nazijem je, da podučijo učenca v prvinah više omike temeljito in stalno, da ga potrdijo v verskem duhu, da ga navadijo biti zbranega duha, navadijo pridnosti in pokorščine do postave. Tega namena ne more dosežati gimnazija brez pomoči in domače podpore starišev ali celo nič ne, ali vsaj ne popolnoma. Kajti malo pomaga, truditi se v šoli s podučevanjem, ako sme dijak doma po svoji volji udati se nemarnosti, lenobi in neprimernim zabavam in sme storiti, kar se mu poljubi. Zgubljen je trud, ako se uči v šoli pobožnost in lepo življenje, doma pa se ne godi tako v nadzorovanji, nauku in v zgledih; in ako naj imajo dijaki v srcih ljubezen do dolžnosti in pokorščino do postave, morajo tudi stariši brigati in zanimati se za zapovedi in prepovedi gimnazije. Šola bode spolnovala lože in vspešneje svoje velike dolžnosti, ako bodo stariši radovoljno ž njo združili se v skupno delovanje. — To je pač jasno dovolj: pa kaj pomagajo take jalove besede na zastarelem papirju, ako se stori tako malo ali pa nič, da bi se vresničevale. Poslušajmo še dalje:

Želeti je dalje, da bi stariši po svoji moči vcepili svojim sinovom v srce dolžnost spolnovati vestno verske zapovedi gimnazije in obiskovati vedno šolo, — da bi se smelo eno ali drugo opustiti, treba je zelo važnih vzrokov —; želeti je, da bi pazno podpirali domačo pridnost, brez ktere ni upati sadu v javnem poduku in da bi skrbno zabranjevali neprimerno raztresenje. Gimnazija ne prepoveduje gojencem počitka in zabave, saj je mladost le mladost, treba ji je počitka in duh ni nikdar bolj pripraven za učenje, kakor po počitku in razvedrenju. Gimnazija samo ne dopušča, da bi njeni varovanci zabredli v ono napako, da bi imeli zabave za glavno, dolžnost pa za postransko stvar. Ona želi, da bi se vsak učenec tako razvedroval, kakor je primerno njegovi starosti, in da bi se ne dovoljevalo dijakom nižih in srednjih razredov nepremišljeno in prezgodaj tega, kar se sme dovoliti le zrelejšim učencem najviših razredov previdno in zmerno. Pametni stariši bodo ravnali gledé zahajanja v gledališče in v javna zabavišča oprezno in previdno, da se ne vzbudijo in ne prevladajo v dečku in v poluzrelem mladeniču potrebe, želje in nagnjenja, za ktere še nima moške moči, da bi jih krotil.

Zlate besede! Šola uči „pobožnost“ in v tem naj šolo podpira domačo vzgojo. Stariši naj pazijo, da spolnujejo dijaki „verske zapovedi“. Zlasti pa je zadnji stavek vreden, da se prevdari: „da se ne vzbudijo in ne prevladajo v dečku in v poluzrelem mladeniču potrebe, želje in nagnjenja, za ktere še nima moške moči.“ To je, gospóda šolska! kar bi si morali vi zapamtiti pred vsem drugim. Kolikokrat sem slišal, kako nas je kak profesor opominjal „vreči se življenju v naročje, da bomo skusili kaj“!

Toda disciplinarna postava meni — in tudi vsak pameten človek enako —: da deček in „poluzreli mladenič“ nimata moške moči, da bi mogla krotiti prezgodnje potrebe, želje in nagnjenja. Toraj ...?

Najboljše pojasnilo za vse to je — klasična petošolska ljubezen.

Politični pregled.

V Ljubljani, 21. avgusta.

Notranje dežele.

Kričanje nemško-narodnih listov, da naj se *Hannakom* na Moravi zabrani nameravani slavnostni sprejem našega cesarja, ni nič pomagalo. Sprejeli ga bodo na vso moč slovesno jež in peš. Jahalo jih bo v raznih nošah 1000 mož in mladenčev in bo dan cesarjevega prihoda t. j. 24. t. m. v ponedeljek velik in vesel narodni praznik. Jahanja se bodo vdeležili Čehi in Slovaki iz okrajev Kromeríž, Zdounek, Kojetin, Prerov, Holešov, Napajedl, Ogrsko Gradišče; pridružili se jim bodo tudi „Prosniki Sokoli“ na konjih in narodni društvi „Honymir“ iz Olomuca in Sternberga ter „Zaporož“ iz Litavskega okraja. Kromeriški c. k. okrajni glavar Veselsky peljal bode pred cesarja svojih 82 županov, zastopništva iz dežele predstavil mu bode pa državni poslanec Skotalik. Dvoje pevskih društev oskrbovalo bode petje, kolikor se ga bo ravno v program sprejelo. Cesar Franc Jožef pripeljal se bode po mestu v nadškofjski grad, ruskega cara si pa zaradi varnosti ne upajo po mestu tje kaj spraviti in ga bodo po stranskem potu skozi lesen most preko Morave pri železnih vratih v Kromeríž spustili in že ženijski pot pripravljajo. Lahko rečemo, da bi se mu na Avstrijski ne bilo bati nič hudega, če bi se ne bilo nadjati, da bodo priložnost morda nihilisti zase porabiti skušali, kar je pa tudi jako neverjetno. Angleži so vže za vse večje svoje liste poročevalce tje kaj poslali, ki morajo silno dobro z denarjem podkovani biti, kajti za priprosto sobico plačujejo na dan po 20 goldinarjev. Če sedaj Kromeríž ne bo obogatel, naj pa le križ napravi, potem pa nikdar več!

Alliance israelite ne drži križem rok, temveč pridno dela od zgodnjega jutra do pozne noči; pri vsem tem pa še mošnje odprto drži, kjer se ji zdi potrebno in koristno. Zakaj to? V najnovejšem času se je v Avstriji, po Ogerskem in po Nemškem pričelo neko mednarodno gibanje, ki je oistre zobe židom kazalo. Antisemitje so se porodili. Na svet jih je pripravila židovska nenasitljivost in prekanjenost v zvezi z ljudsko revščino. Gibanje se je širilo h krati po treh državah in je vrlo napredovalo, kajti podpirali so ga lastni za to ustanovljeni listi in pa spretni govorniki. Celó v državni zbor so se vrinili na Nemškem in Ogerskem. Židje videti, da jim antisemitizem posebno na Ogerskem nevaren postaja, kjer je lansko in predlansko leto v resnici kri tekla pod njegovo pestjo, jeli so javno in po tihem delati njemu nasproti. Posebno po Ogerskem niso gledali ne na denar in ne na čas, temveč so oboje rabili, rekli bi skoraj, da do zapravljivosti in so tako kar čez noč ravno ne, vendar pa v prav kratkem času sprevrgli javno mnenje. Sami, ki so bili v očeh madjarskega naroda črni kot oglje, so sedaj s pomočjo svojih časnikarjev in denarja beli postali kot sneg in čisti kot solnce na jasnem nebu! Namesto njih jeli so po Madjarskem pisano gledati stranko antisemitov in se je ogibajo, kakor kužnih. Istoczy, vodja madjarskih antisemitov, sam to pripozná ter se britko pritožuje, da so v državnem zboru druge stranke antisemitsko stranko popolnoma prezirali jele. Ravno tako se ji odtegujejo odličnjaki zunaj državne zbornice. Ogibajo se nas kakor gobovih. Dosedaj smo jim bili dobri, da smo jim osnažili Avgijev hlev, pri katerem poslu smo se

smradú navzeli. Kakor s kidalci, tako občujejo z nami nosove vihaje, če se jim sploh primeri naša družba. Antisemitizem ima po celi Evropi slabe čase. Na Nemškem v Berlinu moral je prenehati antisemitski list, ker ni imel zadosti podpore in vrednik njegov in prvi nemški antisemit odšel je v Ameriko. Konečno pravi Istoczy, da jim sedaj drugega ne kaže, kakor nekoliko potrpeti, da se prva pijanost poleže, če se še obdržati hočejo. Za vse se naj pa zahvalijo neumornemu delovanju „Alliance israelite“ in pa njihovemu prvemu ministru Tiszi, ki žide na rokah nosi.

Vnanje države.

Znano je, da je bil Kalnoky nedavno v Bismarkovem brlogu, ki se mu Varzin pravi. Kakor nemški listi trdijo, sta se razgovarjala o *avstro-nemški pragmatiški zvezi* na carinsko političnem polji. Ravno tisti listi sumničijo, da je sedaj toliko določenega, da s carinsko zvezo med obema državama še dolgo let ne bo nič. Carinske vojske na njenem mestu pa tudi ne bo, temveč sta Kalnoky in Bismark menda dogovorila se za nekak „modus vivendi“, ki se bo med obema državama vpeljal. Koliko je resnice na tem, pokazala bode že bližnja bodočnost, kedar se pričnó priprave za obnovev avstro-ogerske pogodbe.

Tudi *Rusi* ne verujejo, kdo zna kaj, svojim diplomatom in njihovim spletkam z Angleži gledé srednje Azije, sicer bi car Aleksander ne bil ukazal sestaviti komisijona obstoječega iz predsednika gospodarskemu odseku državnega sveta, iz državnega kontrolorja, iz finančnega in vojnega ministra ter oskrbnika pomorskega ministerstva. Le ti morje pregledali in preračunili naj bodo vse izvanredne kredite, ki bi se rabili za kako mobilizacijo ali sploh za vojsko, katero sestaviti bi car ukazal. Ob enem izročilo se je pa finančnemu ministru pooblastilo, da sme odobrene kredite takoj nakazati, ne da bi še le na carjevo potrditev čakati moral, kedar bi se primerilo, da bi cara doma ne bilo, denar bi pa moral biti. Smešno je res nasprotje, v katerem so si priprave za boj tako na ruski, kakor tudi na angleški strani z depešami, s kterimi se Giers in Salisbury med seboj zabavata in ljudi za nos vodita. Ondi skoraj ni dneva, da bi iz Londona telegraf ne prinesel novice, kako miroljubnega duha da so Giersove depeše in kako da se je nadjati, da mirovnega angela v osrednji Aziji za sedaj še ne bodo oskubili. Pri vsem tem pa Rusi nimajo nič nujnejega opravila, kakor dan na dan polne sode smodnika prevaževati, Angleži pa svoje severno indiško mejo proti Afganistanu vtrjevati. Čemu pa to? Možje si ne verujejo, kar drug drugemu zatrjujejo in od tod priprave.

Izvirni dopisi.

Iz Višnje gore, 19. avgusta. (Raznoterosti.)

Včasi so tuji Višnjanom dajali priimek, po katerem bi slabo podučeni mogli sklepati, da smo počasni in zaspani. Da takemu napačnemu sklepanji pridem v okom — iz starinoslovja se namreč ne sme preveč drzno sklepati — hočem „Slovenčevim“ čitateljem pokazati, da smo se vsaj zadnje tedne nekako urno, živo, celó navdušeno obračali.

Znano je, da je bila vlani naša farna cerkev, kateri smo prenovljali zvonik, v veliki nevarnosti do tal pogoreti. Z Božjo pomočjo smo pogasili že plapolajoči ogenj; le del ladjine strehe je bil postal žrtva požara. Pogoreli del strehe, katero smo bili

danjo podobo. Mihael Kastelic (1695—1701), Franc Jožef Valvazor (1716—1719), Marka Anton pl. Rauber (1728), Franc Mihelčič (1770), Nikolaj pl. Knezenhof (1770—1795), Jožef Evzebij Pirec (1796—1821), Janez Sušteršič (1822—1823), Ignacij Vidmar (1823—1840), Jurij Gornik (1859), Andrej Škrabec (1860—1876), Matija Marolt (1876—1883). Sedanji župnik je g. Janez Babnik. Do leta 1816 je bila župnija jako majhna in brojila le kakih 400 prebivalcev obsegajoč vasi Toplice, Gradišče zgorenje in dolenje. Omenjenega leta pa so se pridružile še ostale vasi in kaplanija je bila iz Vavte vasi na Toplice premeščena.

Kedaj so prišli na sled rudninskemu vreleu, ne poroča nam zgodovina. Nekteri zgodovinarji menijo, da že v drugi polovici 14. stoletja, in da so bajé svinje rijoč zemljo, provzročile to iznajdbo. V listinah kapitelskega arhiva Novomeškega se Toplice omenjajo 1481. in 1484. leta. Tudi je že bila o tem času tu naselbina, ki se je zvala po vreleu „Toplice“.

Temelj sedanjemu poslopju je postavil knez Henrik Jožef Ivan Auersperg (l. 1768), kteremu se je sčasoma še dokaj prizidalo. Voda ima 28—29° R. gorkote. Že 1777. leta jo je kemično preiskal Anton Kastelec, zdravnik in učitelj zdravništva v Ljubljani, in našel, da je za mnoge bolezni jako zdravilna,

ohlajena tudi zdrava pijača. V novejši dóbi (l. 1865) so jo preiskali na Jožefovi akademiji na Dunaji in določili rudninske snovi, ki se v njej nahajajo.

Knez Viljelm Auersperg pa je podaril (l. 1819) eraru hišo, da jo rabijo bolni vojaki, ki se hodijo sem zdraviti.

Grozna nesreča je zadela vas Toplice v noči od 4. do 5. dne sept. 1834. leta, ko je požar vpepelil 48 hiš. Tudi zvonovi in drugo cerkveno orodje se je raztopilo. Večo kvaro so odvrnili tu bivajoči vojaki.

V letih 1834, 1850 in 1856 je podavila kolera mnogo prebivalcev.

Lastno šolo je župnija imela že okolo leta 1840. V tej dóbi je bil učitelj J. Peruci, za njim so sledili: Jožef Raktelj, Janez Novak, Fl. Kaligar, Valentin Krek, Fr. Silvester, A. Smrekar, J. Peruci (1874) in od l. 1878 Ferd. Kaligar. — Lastnega šolskega poslopja še do sedaj nima občina. Pač pa so sezidali novo šolsko poslopje v Sušici, kjer podučuje Fr. Kalan.

Statistični pregled.

Topliška politična občina broji 2496 prebivalcev in 464 hiš s Sotesko vred, a župnija 2218 prebivalcev. Župnija obsega sledeče vasi: Podhosta (144 preb.), Gradišče gor. (39), Gradišče dol. (33), Rigelj (27), Meniška vas (136), Obrh (56), Sušica gor.

(117), Sušica dol. (103), Sela (106), Selišče (46), Suhor (38), Podturen (261), Toplice (363), Uršno selo (295), Vrdun (61), Bušince gor. in dol. (36), Cerovec (23), Loška vas (130).

Razun župniške cerkve sv. Ane so še te-le podružnice: sv. Roka v Sušici gor., sv. Križa na Uršnem selu, sv. Uršule v Rigelji, presv. Trojice na Cerovci, sv. Antona v Meniški vasi, sv. Nikolaja v Podturnu, sv. Martina v Loški vasi in kapelica Matere Božje na pokopališči.

Za poduk skrbite jednorazrednici v Toplicah in v Sušici; prva šteje 250 za šolo godnih in 162 šolo obiskujočih, a druga 135 godnih in 100 obiskujočih otrok.

Kopališče „grad“ ima tri prostore (bazene) za kopanje, 32 sob za ljudi, jedilnico in igralno dvorano.

Soteska.

Proti severni strani od Toplice se razprostira Soteska. Župnijska cerkev stoji na prijazni ravnini, katero preteka Krka. Cela okolica je jako prijazna in obsajena z vinogradi, rodovitnim poljem in po-hotnimi travniki. Ne daleč od župnijske cerkve stoji grad Soteska, imetje kneza Auersperga. Grad je sezidal v 17. stoletji Jurij Sigmund grof Galenberški, oskrbnik Kranjske. Kakor pripoveduje Valvazor, bil

vlni za silo popravili, smo letos meseca julija popolnoma prenovili ter nato vso cerkev znotraj in zvenaj pobelili in osnažili, da imamo sedaj, če tudi ne bogato, pa vsaj snažno farno svetišče.

Zadnji požar pa je nagnil slavni mestni odbor premišljevali, bi li ne bilo dobro ustanoviti v Višnji gori društvo za požarno obrambo. Izvolili so mestni očetje v zadnji seji v ta namen osnivalni odbor, ki naj dovede to zadevo do vresničenja. Če si usojamo dotičnemu odboru kaj svetovati, naj je to, da dobro premisli, v čigave roke položi vodstvo namerovanega društva, da se z njegovo pomočjo zopet ne oživi nemškutarenje, kateremu se Višnjanje še niso popolnoma odpovedali, čemur so žalostna priča zadnje volitve za državni zbor in druga znamenja, ki se sem in tja prikazujejo. Ravno tako naj se pazi, da ne postane društvo, ki je namenjeno krščanski usmiljenosti in ljubezni do bližnjega, novo netilo zapravljivosti, ošabnosti, morebiti tudi medsebojne razdraženosti, ki ima — žal Bog — že sedaj pri nas svoj kotiček.

Ne škodilo bi morebiti tudi kako poduku namenjeno društvo, recimo pošteno „Bralno društvo“, ali še bolje „Katoliško-politično društvo“, da bi dobili Višnjanje po poduku več zvedenosti v političnem življenji ter se ne klanjali vedno dobičku trenutka, bodisi v denarji, bodisi v dvomljivem počastenji. To v pomislek!

Želja Višnjancov je, da dobé v svoje mesto sodnijo in davkarijo iz Zatičine. Prof. Šuklje jim je neki — tako se govori — za trdno obljubil to njihovo željo vresničiti. Bomo videli!

Nekaj so pa vendar dosegli, da so večinoma volili g. Šukljeja; gosp. okrajni glavar Litijski g. Grill imel je že enkrat — če bode še v prihodnje, bomo tudi videli — pri nas svoj „uradni dan“, in to — kakor se je gosp. glavar izrazil precej po volitvi — v plačilo, da so mu Višnjanje vsaj večinoma skazali zaupanje.

Koncem šolskega leta nam je podalo vodstvo tukajšnje trirazredne ljudske šole tiskano „Poročilo“. Prav mestno! Iz njega posnamemo, da je imela šola veroučitelja, dva učitelja in eno učiteljico, kateri je pripadala težavna naloga vzgojevati in podučevati prvence v obeh oddelkih. Vemo sicer, da je taka vravnava postavna, vendar si dovolimo vprašati, če je umestno najmlajši učiteljski moči izročiti najtežavnejšo nalogo?

Učencev in učenk hodilo je v vsakdanjo šolo 203, v ponavljajno 61; prvi so v „Poročilu“ po zasluženju uvrsteni; vsekako spodbudek k pridnosti; želeli bi še slovesno očitno preskušnjo in pripravna darila, ki bi pridnost učencev gotovo še bolj množila.

Po končanem šolskem letu opravilo je 81 otrok še prvo sv. izpoved in osmo nedeljo po Binkoštih smo imeli slovesno prvo sv. obhajilo, dan, ki bo blagodejno v spominu ostal otrokom in odrasčnim, ki se smejo dobro verni imenovati.

Včeraj pa smo, vneti tudi za dom in cesarja, slovesno praznovali rojstni dan našega presvitlega vladarja s slovesno sv. mašo v mestni cerkvi

sv. Ane. Topiči so pokali, da ne kmalo tako; pa ne samo med službo Božjo, ampak celo dopoldne vsako četrto, kedar je ura bila v zvoniku, zagromelo je tudi pod Starim gradom; in popoldne k sklepu je pokalo, kakor bi bilo treskalo.

To mi dá povod spregovoriti še nekoliko o slavnostnem streljanju s topiči. Tega smo imeli pri nas zadnji čas — obhajali smo namreč tudi „žegnanje“ pri peterih podružnicah — čez potrebo in mero. „Omne nimium vertitur in vitium.“ Kar je preveč, ni dobro. Naša misel je ta, da se ne samo pri nas, ampak tudi drugod po Kranjskem, preveč stori v tej zadevi. Da ne govorim o nevarnostih za življenje, zdravje in imetje, ki so s takim streljanjem združene; tudi o motenji službe Božje, kedar se strelja preblizo, da se cerkev stresa, se mi dozdeva, da se v ta namen preveč denarja potrosi, ko se za kako drugo potrebno povečanje službe Božje ali oplešanje cerkve tako težko beliček iz žepa privabi in ker se navadno strelja tje v en dan, da le poka, brez premiselka in reda. Naj se strelja veliko manj, v določenem sporedu in naj se dela razloček med slavnostmi, kar naj se vé da vedno določi zadevna oblast, da streljanje, namenjeno povečanju cerkvenih in svetnih slavnosti, ne postane drago igranje razposajenih mladičev.

Višnjanje naprej! po geslu: Vse za vero, dom, cesarja!

Z Dobrne, 18. avgusta. (Cesarski praznik) začelo je sinoči istodobno z večnim zvonom napovedovati pokanje možnarjev. Nekoliko časa potem je svirala godba, spremljala jo je zopetno streljanje iz topičev, svetloba raket in ognja pa je po zmognosti preganjala mračno temoto.

Danes nas je zvon v družbi s svojimi sinočkanji tovariši vabil k službi Božji ob deveti uri. V lično opravljeni cerkvi zamogel si videti zdatno število gostov-topličarjev stana duhovniškega, civilnega in vojaškega. Da je bilo navzoče domače zastopništvo občinsko, šolsko, učitelji z mladežjo in mnogo drugih vernikov, čemu li bi to še le posebič naglaševali.

Raz občinskega poslopja je pomen dneva ljudstvu tija do večera razodevala vihrajoča zastava avstrijska.

Nocoj proti polnoči je ljubeznjiv „venček“ završil cesarski praznik.

Z Dobrne, 18. avgusta. (Patrocinijski) Na Veliko-Gospojnico slavi tukajšnja farna cerkev svoj god.

Plačilo, kakoršno je Bl. D. Marija zadobila po svoji smrti, se vernikom predločuje ob zidu za glavnim oltarjem. To je pa te dni dalo povod, da sta se dva gosta-topličarja začela pravdati. Jeden je trdil, da je pred nekaterimi leti bila na dotičnem kraju nameščena slika, drugi je temu oporekal, češ, bil je kip v prostornem okenjaku, kakor se to vidi še sedaj.

Nedolžni pravdi je konec storil neki domačin, rekši, da imate obe stranki prav. V zidu za oltarno mizo je res primerna statua. Okenjak okrožuje naprava, ktera služi za okvir podobi na platno slikani,

a ta navadno zakriva rečeno statuo. Platno se ob večih praznikih spušča izmed okvirjev ter se vidi le kip. Tako je bilo v soboto in v nedeljo; in če si danes obiskal zalo našo cerkev, videl si samo krasno sliko, a kipa ne.

Ko nas je v petek zvon vabil k večernici, so ob enem topiči oddaljenemu sosedsstvu naznanjali, da bode jutri pri nas nekaj posebnega; a da so ti svojo službo nadaljevali še sledečega dne in da je mladina obojega spola od svoje strani veliko storila obzirom na okinčanje imenitnejših prostorov z mlaji, venci in zelenjavo v obče, razume se samo ob sebi.

Sv. opravilo v soboto začelo se je s procesijo, ki se je v lepi vrsti pomikala po prijazni dolinici, vodil jo je gosp. kanonik dr. Gregorec, potem je v pridigi našo Zavetnico počastil gosp. župnik Križan od sv. Janža, sv. mašo pa je popeval neki topličar.

Tukaj bodi mimogrede pristavljeno, da je letos izredno mnogo duhovnikov zdravja iskalo v našem kraju, kar pač spričuje, da telesne moči dušnih pastirjev pri današnjih zahtevah službenih morajo opešati pred časom.

Tuji, ki so opazovali vzoren red pri cerkveni slovesnosti, ne morejo dovolj nahvaliti našega ljudstva.

Praznovanje smo končali s tombolo pred hišo-zdravilnico. Že od leta 1877 je navada, da se tudi topličarji vabijo k podpiranju naše šolske mladeži. Posebna priložnost se jim ponuja potom igre, kakoršna je bila v soboto. Za razprodane karte nabralo se je 136 gld. 80 kr. K temu moramo še prišteti dobrotnih darov za 8 gld. Skupno toraj 144 gld. 80 kr. Za ta znesek se bode omislilo oblačilo za deco v tukajšnji ljudski šoli. — Ali nismo s tem prav lepo ovenčali letošnji patrocinijski?

Slovenci v zlati Pragi.

(Dalje.)

Navdušenega govora iskrene besede niso zgrešile svojega namena. Iz srca prihajajoče našle so zopet pot v srca ondi zbranih sinov jedne matere Slave, združenih Jugo- in Severo-slovanov. Kaj je bilo toraj bolj naravnega, kakor da se je govorniku od vseh strani viharo ploskalo. Ko se je navdušenost nekoliko poglobila, govoril je izmed Slovencev g. A. Trstenjak, vrednik „Slovanov“, blizo tako-le: „Hvala Vam vrli bratje za presrčen sprejem, ki ste ga nam pripravili. Tri velike neprijatelje imamo, ki na nas preže in nas ugonobiti hočejo. Od vseh strani nas obdajajo in že bi nas bili vničili, če bi se nas ne bila usmilila velesila — slovanska ideja — ter bi nam ne bila podala roke. Prišli smo danes, da se okrepčamo v prijateljstvu, kajti bodočnost naša opira se le na bratovski ljubezni. Ne maramo družih neslovanskih narodnosti vničevati, toda sami se pa tudi ne damo vničiti. Res je, kar je rekel Castelar, da so Slovani tisti kvas, ki bo ob svojem času socijalno življenje po Evropi dvignil in v pravi tir spravil. Tista slovanska ideja, ki je poživila česki narod, ohranila je tudi nas pri življenji! V tej ideji je naša bodočnost!“

Govornik je sklenil svoj govor z napitnico in slavo českomu narodu, na kar so mu z ogromnim rokoploskom odgovorili.

Za tem je govoril dr. Čihálik iz Prosnice slovenski in česki; dr. Karlovič z Litavije opozoril je v poljščini na bodočnost, ktera Slovanov čaka opiraje se na geslo: „Kochajmy se — nevdajmo se“ — za kar je žel burno odobravanje po celi dvorani. Za Karlovičem poprijel je za besedo Polivka v hrvaškem jeziku, za njim pa Kronbauer v češčini. G. Hribar napil je konec svojega slovenskega govora v češčini zlati Pragi, kjer je navdušenost, s katero so došle jugoslovanske goste sprejeli dosegla svoj vrhunec. „Pri nas doma, pravi govornik, je navada ljubega nam gosta sprejeti s kruhom in soljo, pri Vas v zlati Pragi ponudili ste nam svoja srca!“ Za Hribarjem oglasila sta se velikošolca Beneš iz Nebraske in Žnidaršič iz naših krajev. Lahko se reče, da kar se je letos na Velehradu nameravalo, veliko-slovanska pobratimija, ktero je pa bolezen (?) ondi razsajajoča preprečila, izvršilo se je v ponedeljek po Velikem Šmarnu v zlati Pragi v Meštanski besedi. Slovenec je ondi segal navdušen v roko Čehom in drugim ondi zastopanim Slovanom. Bratska beseda dala mu je moči za bodoči vstajni boj, ktereга ima še dognati, preden bo dosegel, kar se mu po krivici odteguje. Lahka mu bode borba za svete svoje pravice, ker vé, da

je ta grad o njegovi dobi najlepši na Kranjskem. Od leta 1743 pa je Soteska imetje rodbine Auerspergov.

Ono stran Krke se vidijo na pusti in strmi višini, ktero obrobuje še večje gorovje, razvaline starega gradu „Stara Soteska“. Le krokariji, sôve in druge ropne ptice oživljajo to divjo pustino. Močno zidovje pa nas spominja starih časov. V tem močnem gradu so gospodarili v 13. stoletju Soteški gospodje. Med drugimi ste se nam ohranili imeni Rudolfa in Ulrika Soteškega (1231). Grad je bil jako trdno zidan in neprehoden krvoločnim Turkom, ki so češče po okolici pustošili. Zvali so ga „zeleni grad“. Jako velik strah so imeli pred ječami, ki so v skalo vsekane. Mnogo vjetih krvoločnikov se je v teh luknjah pokorilo za zločine, ktere so provročili kristijanom po okolici. Celjski grof Herman pa je (l. 1458) močni grad obvladal, oplenil in razdjel. Ko je izmrila rodbina Soteških gospodov, imeli so grad v lasti člani iz rodbine Šajerjev. Le-ti so si sezidali grad na prijazni planjavi. Za to rodbino so bili posestniki Soteškega gradu Galenberški grofje.

O pričetku župnije imamo le malo poročil pri rokah. Lastnega duhovna je imela fara že l. 1400, ki je do te dobe pripadala k Mirni peči. Vendar pa so bili skoraj gotovo le grajski duhovniki, ki so imeli tako zvani „beneficium simplex“, ktereга je ustanovila rodbina Šajerjev. Iz listin kapitelskega

arhiva so znani ti-le: Peter Vurturič, kateremu je podelil beneficij Erazem Šajer, in ga potrdil Novomeški prošt (1541), Matija Mrazar (1638), Žiga Gal (1639), ki je bil ob enem tudi župnik v Toplicah; St. Skoleli (1648), Matija Kastelic, kanonik v Novem mestu, kateremu je beneficij podelil Žiga grof Galenberg (1668), Miha Purpur (1674), M. Mihelčič (1675), Mihael Kastelic, Baltazar pl. Kirchberg (1686), Tomaž Juraj (1708—1733), Janez Zupan (1743), Janez Ranilovič (1759), Anton Han (1781). Sedanji župnik je g. Janez Plevanič.

Kakor je bilo že omenjeno pripada Soteska v političnem oziru k Topliški občini. Lastne šole župnija nima, pač pa župnik oskrbuje šolo za silo, ktero obiskuje okolo 60 otrok.

Tudi ima tu knez Auersperg velike lesoreznice.

Statistični pregled.

Župnija ima 408 prebivalcev, ki bivajo v teh-le vaséh: Soteska (103), Polje (132), Dranje (43), Vrhpolje (55), Hrušuje (5). Razun teh je na Prelogih in v Soteskini hosti še nekaj tako zvanih „fratarjev“, ki žgô oglje in les sekajo.

Razun cerkve sv. Erazma pripada k fari le še kapelica Matere Božje v gradu.

(Dalje prih.)

ne stoji sam na bojišči z uma svitlim mečem, tem-
več ga hočejo podpirati vsi njegovi bratje. To je
tolažilna misel za nas.

Krepka beseda in sladkodoneča pesem česka in
slovenska zazibali ste zbrane brate tako v rajske
trenutke srečne pozabljivosti, da ni nihče zapazil,
kedar da se je kazalec na uri kriško spel do časa
„pozne ure“. Veselje in nepopisljivo zadovoljni razšli
so se gostje s sladko nado, da se drugo jutro zopet
zdravi in veseli vidijo.

Drugo jutro ob 8. uri bili so prostori v Me-
štanski besedi že zopet precej polni. Slovenci so se
sošli, da od ondot skupno odrinejo po mestu na
ogled starodavnih spominkov in najnovejših umotvo-
rov, na katerih je zlata Praga tako silno bogata.
Posebno všeč jim je bila stolna cerkev sv. Vida na
Hradčinu, kakor tudi ravno ondi stoječi kraljevi grad,
kjer so si ogledali razne dvorane zgodovinski po-
menljive. Dan jim je minul le prehitro, ker so se
v vednem ogledavanju radovali in občudovali kra-
ljevo bogastvo zlate Prage. Zvečer se jih je nekaj
podalo v narodno gledališče, kjer je bila cesarjevemu
rojstnemu dnevu na čast slavnostna predstava. Tisti
pa, ki niso več vstopnic dobili, kajti gledališče je
bilo že prenapolnjeno, tisti podali so se pa zopet v
gostoljubne prostore „Mestanske Besede“, kjer so
prej ta večer tako krasne ure preživeli v slovanski
vzajemnosti in v žareči ljubezni pravega bratoljubja.

V sredo pozdravil jih je Praški župan, dr.
Černy, v mestni dvorani; potem so si ogledali vse
imenitne in znamenite kraje. Popoldne so Slovenci
dali slavnostni banket svojemu rojaku in velezasluž-
nem pisatelju Matiji Majerju, ki sedaj v zlati
Pragi reven in skoraj da nepoznan živi. Vdeležilo
se ga je več nego 100 Slovencev in Hrvatov poleg
lepega števila najodličnejših Čehov in ondašnjih lite-
ratorov. Zopet so duha ogrevale krepke besede v če-
ščini, slovenščini in hrvaščini, v največje navdušenje
povzdigovala jih je pa mila v srce segajoča pesem.
Ko se je zapela slovenska „Naprej“, prešinila je
zbrane Čehi, Slovenci in Hrvati vse h krati električna
iskra navdušenja „za blagor očetnjave“ in kakor na
povelje dvignili so se vsi in stojé poslušali krasne
glasove slovenskih pevcev Ljubljanske čitalnice. „Ešče
jenom“, „še jedan put“, „še enkrat“, „vyborně“
gromelo je med gromovitim ploskom po dvorani,
da ni bilo ne konca ne kraja in to ne le enkrat
temveč trikrat! Saj je pa tudi Slovan nima pesmi,
ki bi mu tako v srce segla, kakor ga ravno prime
„Naprej!“ To Vam je električna iskra, ki z enako
močjo presune Čeha, kakor Slovenca, Poljaka kakor
Hrvata. Povsod kamor te po slovanski zemlji noge
prinesó, jo bodeš čul in povsod z enakim navdu-
šenjem. Svirajo ti jo vojaške godbe, pojó ti jo fantje
pod lipo in dekleta za kolovratom, pastir na paši
in planšarica visoko gori na planini. Ni čuda, da je
tudi zbrane Slované v zlati Pragi tako nepopisljivo
navdušila.

(Dalje prih.)

Domače novice.

(Novi obhajilni kamen) okoli altarja presv. R.
Telesa v tukajšnji stolni cerkvi, ki ga je dal napra-
viti preč. g. kanonik Zamejic, velja 2699 gld. 3 kr.

(Slovenske pozdrave v zlato Prago), ktere smo
izročili po naših listih popotnikom tje kaj potujočim,
sprejeli so češki listi z veliko zadovoljnostjo in srčno
radostjo.

(Srebrni križec) za zasluge dobil je ob priliki
svojega umirovljenja sodnijski sluga Franc Smolič,
c. k. deželne sodnije v Ljubljani.

(Veliko tujcev) opazujemo že vso drugo polo-
vico meseca avgusta v Ljubljani, ki se memo nas
domačinov na prvi pogled razločijo po njihovi zve-
davosti, s ktero naše mesto in prekrasno okolico
ogledujejo. Občno zadovoljnost vzbujata Tivoli in pa
razgled na Gradu.

(Ponesrečil) je 18. avgusta v papirnici na Vevčem
mlad fant, 18letni Jože Kotnik pri stroju. Hotel
je med dvema vrtečema se strojema prekoračiti valjar,
kar ga je zgrabilo dvoje koles in mu je odtrgalo tri
prste in pa roko mu je zdrobilo. Nesrečneža pre-
nesli so v bolnišnico.

(Zasežen) je bil poslednji „Slovan“ od 14. t. m.
zarad članka „Kje je resnica?“, kar smo še le danes
zvedeli po uradnem objavljenji konfiskacije.

(Jeden batalijon) avstrijskega peš-polka, cesar
Aleksander III. Ruski št. 61, ki je sedaj v Trstu,

pojde te dni v Kromeriz predstavljat se svojemu
vrhovnemu imenovlastniku.

(Duhovske spremembe pri Lavantinski škofiji.)
Župnika sta postala čč. gg. Ivan Govedič v So-
štanji in Henrik Venk v Pilštanju.

(Gorica — zimsko prebivališče.) V Gorici so
napravili hōtel, ki bo tako urejen, da bode posebno
vablivo prebivališče severnih gostov na jesen, po
zimi in spomladi. Otvoriti ga mislijo že letos me-
seca novembra. Javno življenje in prihod tujcev se
bodeta s tem jako povzdignila.

Razne reči.

— Ali se vzhodno morje (Ostsee) po-
nižuje ali zvišuje? O tem so se prepirali pre-
teklega stoletja švedski astronom Celsij in nemški
učenjaki. To določiti postavili so mnogo znamenj
za opazovanje začeni pri Torneji noter do južnega
rta pri Šonenu. L. 1851 so vsa znamenja prenovili
in začeli so redno jih pregledovati. Ni davno temu
je razglasila akademija znanosti ta opazovanja, in
kaj se je pokazalo, oboji so pravo zadeli. Pokazalo
se je, da se severni vzhodni breg Švedski vedno
vzdiguje, a obrežje od Blekinge, Län-a in Šonen-a
se poseda. Črta, poleg ktere se nič ne spreminja,
gre preko Bornholm-a in Laaland-a na Schleswig-
Holstein. V dōbi 154 let, v kterih so to opazovali,
se je severni del obrežja pri vzhodnem morji na
Švedskem za 7 čevljev vzdignil. Proti jugu se to
čez dalje bolj vzdiguje, Bornholm ima še taisto vi-
šavo, kakor je imel sredi preteklega stoletja. Poprek
se je obrežje v tej dōbi povzdignilo za 56 palcev.

— Nasledki liberalnih volitev. Na
Francoskem je razun male izjeme vse prebivalstvo
katoliško; a framasonskim zapeljivcem se ni znalo
braniti, volilo je večinoma liberalne kričarje za dr-
žavne poslance. Ti niso nič bolj nujnega dela imeli,
kakor skovati postavbo, da zakon se smé razrušiti,
kadar zakonska hočeta. In glejte grozni nasledek!
Le v Parizu se jih je letos v treh mesecih od ja-
nuarja do konca marca razločilo 234 zakonov! In
otroci teh zakonov! Kdo je tega kriv? Le slepi
volileci. Le čujte volileci in zapišite si za ušesa; pa
tudi malo pomislite je li treba glas škofov in du-
hovščine poslušati ali ne!

Telegrami.

Velike Lašice, 21. avgusta. Danes odprla
se je tukaj telegrafna postaja.

Dunaj, 21. avgusta. „Wr. Ztg.“ prinaša
imenovanje c. k. deželne nadsodnije sovetnika
Kočvarja za predsednika Ljubljanske deželne
sodnije.

Praga, 21. avgusta. Načelnik deželne ži-
dovske občine Lichtenstern prišel je v imenu
občine nadškofu čestitat; na kar se je ta jako
človekoljubno izrazil, da si on za škofovsko
najiminitnejo nalogo današnjih dni misli pod-
piranje verskega miru, kar si bo tudi vedno
prizadeval doseči.

Berolin, 21. avgusta. Tarifna komisija
telegrafne konference sprejela z veliko večino
sistemo jednotnih tarif za terminalni in tran-
sitni promet le z nekolikimi malimi spremeni,
kakor jih je Nemška nasvetovala. Tudi se je
nadljati, da se bodo tarife pri kabelskih druš-
vih za prekmorske depeše znižale.

Atene, 20. avgusta. Simis je še vedno
obkoljen.

Tulon, 20. avgusta. Včeraj sta tukaj v
bolnišnici dva za kolero umrla.

Marseille, 20. avgusta. Za kolero jih je
včeraj tukaj 23 pomrlo.

Umrli so:

19. avgusta. Lorenc Resnik, gostac, 75 let, Kravja dolina
št. 11, Marasmus senilis. — Margareta Apolonija Hrovat, us-
miljena sestra, 28 let, Kravja dolina št. 11, pljučna tuberku-
loza. — Rudolf Trdina, trgovčev sin, 15 mes., Stari trg št.
17, vsled katara v želodec in črevih.

Tujci.

19. avgusta.

Pri **Matiču**: E. Hüller, železnični nadzornik; Janez Ein-
siedl, zasebnik; Rudolf Sevič, Behofschitz, trg. pot., z Dunaja.
— Karl Fritz, trgovčev, iz Mittelburga. — Anton Körösi, trgo-
vec, iz Grada.

Pri **Stonu**: Ernst Uhlmann, trgovčev, iz Berolina. — R.
pi. Tausch, c. k. poročnik, iz Monakovega. — Miros. Mayer,
c. k. drž. pravdnik, s sinom, iz Eichstadta. — Franc Kolonics,
zasebnik, z Dunaja. — Leopold Gausterer, agronom; Matej
Jakša, c. k. uradnik, iz Kremsa. — Adolf Fuks, L. Buchbin-
der, trg. pot., iz Prage. — G. Parisini, c. k. major v p., iz

Trsta. — Maks Leipnik, trg. pot., iz Siska. — Janez Zechner,
zasebnik, s hčerjo, iz Brežie.

Pri **Južnem kolodvoru**: Karl Ehrenburg, dijak, iz
Leipeiga. — Franc Mohr, c. k. nadporočnik, z Dunaja. —
Jos. Sajatovič, c. k. poštni uradnik, s soprogo, iz Zagreba.

Pri **Avstrijskem caru**: Marija Putrich, trg. soproga;
Marija Nussner, uradnikova soproga, iz Zagreba.

Dunajska borza.

(Telegrafno poročilo.)

21. avgusta.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	82 gl. 85 kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	83 „ 55 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	108 „ 95 „
Papirna renta, davka prosta	99 „ 85 „
Akeije avstr.-ogerske banke	873 „ — „
Kreditne akeije	286 „ — „
London	124 „ 80 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleonid.	9 „ 90 „
Ces. cekini	5 „ 91 „
Nemške marke	61 „ 25 „

Od 20. avgusta.

Ogerska zlata renta 4%	98 gl. 80 kr.
papirna renta 5%	92 „ 45 „
Akeije anglo-avstr. banke	200 gld. 100 „ 25 „
„ Lānderbanke	98 „ 60 „
„ avstr.-oger. Lloyd v Trstu	560 „ — „
„ državne železnice	296 „ — „
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	191 „ 40 „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 127 „ 25 „
4% „ „ 1860	500 „ 139 „ 50 „
Državne srečke iz l. 1864	100 „ 168 „ — „
„ „ 1864	50 „ 167 „ — „
Kreditne srečke	100 „ 179 „ — „
Ljubljanske srečke	20 „ 21 „ 75 „
Rudolfove srečke	10 „ 18 „ 50 „
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	115 „ — „
„ Ferdinandove sev.	106 „ 50 „
5% štajerske zemljišč. odvez. obligae.	104 „ — „

Naroča se še lahko in tudi vsi izšli sošiki
dobivajo se v „Katoliški Bukvarni“ v
Ljubljani.

Vsebinska 16. zvezka tega zabavnika je sledeča:

Text: Hilda. Roman von Adolf Schirmer (Fortsetzung).
— Die ungarische Landesausstellung. — Eine schwierige Braut-
werbung. — Aus meiner Soldatenzeit. Von J. T. Kujawa.
March- und Quartierabendteuer. (Fortsetzung). — Der spie-
lende Jesus und die Vögelein. (Legende). Gedicht von Josef
Gassner. — Die internationale Ausstellung von Arbeiten aus
edlen Metallen und Legierung in Nürnberg. — Johann Baptist
Maria Assmann, fürstbischöflicher Delegat für Brandenburg
und Propst in Berlin. — Englische Reklame. Von Dr. Adolf
Haine. — Auf dem Schlachtfelde von Waterloo. Von Karl
Deppisch. — Erinnerung an Johann Andreas Schmeller. Zu
seinem hundertsten Guburtstag. — Allerlei.

Illustrationen: Von der ungarischen Landesausstel-
lung: Rumänen aus dem Hunyader Comit. Originalzeich-
nung von W. Gause. — Von der ungarischen Landesausstellung:
Bewohner des Gömörer Comitats. Originalzeichnung von W.
Gause. — Der Hauptplatz mit dem alten Warthurm in Enns.
Nach der Natur gezeichnet von Paar. — Ein Nothruf. Ge-
malt von A. Hagborg. — Das Gebäude der internationalen
Ausstellung von Arbeiten aus edlen Metallen und Legierungen
in Nürnberg. Originalzeichnung von C. Daumerlang. — Jo-
hann Baptist Maria Assmann, fürstbischöflicher Delegat und
Propst in Berlin. — Das Schloss Heinrichs des Löwen (Burg
Dankwarderode) in Braunschweig. Gezeichnet von C. Bourdet.
— Kohlmeisenbrut im Kirchthurmknäuf. Nach der Natur auf-
genommen von Emil Schmidt. — Die Linde Heinrichs des
Löwen in Braunschweig. Originalzeichnung von C. Baurdet.

Ivan Lapajne v Krškem

je izdal in ima v zalogi sledeče (30)

knjige in knjižice za ljudske šole in učitelje:

- Praktično metodiko cena — gl. 80 kr.
- Prvi poduk „ — „ 60 „
- Fiziko in kemijo „ — „ 60 „
- Prirodopis „ — „ 56 „
- Zemljepis „ — „ 26 „
- Geometrijo „ — „ 24 „
- Malo fiziko „ — „ 23 „
- Domovinoslovje „ — „ 20 „
- Priprave iz zgod. štajerske „ — „ 6 „
- Opis krškega okraj. glav. „ — „ 30 „
- Zgodovina štaj. Slovencev „ 1 „ 20 „

Isti pisatelj ima v zalogi tudi razne pisanke in
risanke, mali slovenski zemljevid kranjske dežele
z deli sosednih kronovin, cena 1 kr., ter slovensko-nem-
ški zemljevid Avstrijsko-Ogerske, cena 1 kr., in
zemljevid Krškega okrajnega glavarstva, cena 5 kr.